

præcesserunt, ut Deus nobis gratiam suam daret? Numquid invenit justitias quas coronaret, et non delicta quæ donaret? Utique delicta, quæ donavit, si punire vellet, non esset injustum. Quid enim tam justum, quam ut puniatur peccator? Cum justum sit, ut puniatur peccator, pertinuit ad misericordiam ipsius non punire peccatorem, sed justificare, et de peccatore facere justum, et de impio facere pium. Ergo « Misericordia ipsius melior super vitas. » Quas vitas? Quas sibi homines elegerunt. Alius elegit sibi vitam negociandi, alius vitam rusticandi, alius vitam foenerandi, alius vitam militandi; alius illam, alius illam. Diversæ sunt vitæ, sed « Melior est misericordia tua super vitas » nostras. Melius est quod das correctis, quam quod eligunt perversi. Unam vitam donas quæ præponatur omnibus nostris, quascumque in mundo eligere potuerimus. « Quoniam melior est misericordia tua super vitas; labia » mea laudabunt te. » Non te laudarent labia mea, nisi me præcederet misericordia tua. Dono tuo te laudo, per misericordiam tuam te laudo. Non enim ego possem laudare Deum, nisi mihi donaret laudare se posse. « Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea » laudabunt te. »

XIII. « Sic benedicam te in vita mea, et in nomine tuo » levabo manus meas. Sic benedicam te in vita mea¹. » Jam in vita mea quam mihi donasti, non in illa quam ego elegi secundum mundum cum cæteris inter multas vitas, sed quam dedisti mihi per misericordiam tuam, ut te laudarem. « Sic benedicam te in vita mea. » Quid est, « Sic? » Ut misericordiam tuam tribuam vitam meam in qua te laudo, non meritis meis. « Et in nomine tuo levabo » manus meas. » Leva ergo manus in oratione. Levavit pro nobis Dominus noster manus in cruce, et extensæ

¹ Psal. lxxii, 5.

sunt manus ejus pro nobis. Ideo extensæ sunt manus ejus in cruce, ut manus nostræ extendantur in bona opera: quia crux ipsius misericordiam nobis præbuit. Ecce levavit ille manus, et obtulit pro nobis sacrificium Deo se ipsum, et per illud sacrificium deleta sunt omnia peccata nostra. Levemus et nos manus nostras ad Deum in prece: et non confundentur manus nostræ levatæ ad Deum, si exerceantur in bonis operibus. Quid enim facit qui levat manus? Unde præceptum est ut levatis manibus oremus ad Deum? Apostolus enim dicit: « Levantes puras manus sine ira et disceptatione¹. » Ut cum levas manus ad Deum, veniant tibi in mentem opera tua. Quia enim manus istæ levantur ut impetres quod vis, ipsas manus cogitas in bonis operibus exercere, ne erubescant levari ad Deum. « In » nomine tuo levabo manus meas. » Istæ preces nostræ sunt in hac Idumæa, in hoc deserto, in terra sine aqua et sine via, ubi nobis Christus est via², sed non via de hac terra. « In nomine tuo levabo manus meas. »

XIV. Et quid dicam, cum levabo manus meas in nomine tuo? quid petam? Eia fratres, quando levatis manus, quærite quid petatis: ab Omnipotente enim petitis. Aliquid magnum petite, non qualia petunt qui nondum crediderunt. Videtis qualia dentur et impiis. Petiturus es a Deo tuo pecuniam? Numquid non donat eam et sceleratis, qui in illum non credunt? Quid ergo magnum petiturus es, quod donat et malis? Sed non tibi displiceat, quia quæ donat et malis, tam frivola sunt ut et malis donari digna sint: ne tibi quasi magna videantur quæ possunt donari et malis. Dei quidem sunt et omnia dona terrena: sed videte, quia quæ donat et malis, non pro magno habenda sunt. Est aliud quod nobis servat. Cogitemus autem quæ donat et malis, et hinc intelligamus quid servet

¹ 1 Tim. ii, 8. — ² Joan. xiv, 6.

bonis. Quæ donat malis, videte: Donat illis lucem istam; videte quia vident illam boni et mali. Pluviam quæ descendit super terram: et hinc quanta bona nascuntur? et malis inde præstatur et bonis, dicente Evangelio, « Qui » solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit » super justos et injustos¹. » Dona ergo ista quæ nascuntur, vel de pluvia, vel de sole, a Domino quidem nostro petere debemus, cum sint necessaria; sed non ista sola, quia ista dantur et bonis et malis. Quid ergo debemus petere, quando levamus manus? Quia quomodo potuit dixit illud Psalmus. Quid est quod dixi, quomodo potuit? Quomodo potuit os humanum auribus humanis. Quia per ora humana ista dicta sunt, et per quasdam similitudines dicta sunt, quomodo capere possent omnes infirmi, omnes parvuli. Quid dixit? Quid petivit? « In nomine, inquit, » tuo levabo manus meas. » Quid accepturus? « Tanquam » adipe et pinguedine repleatur anima mea²? » Putatis aliquam pinguedinem carnis desiderasse animam istam, fratres mei? Non enim hoc pro magno desideravit, ut pingues arietes, ut pingues porci illi mactarentur, aut veniret ad aliquam popinam, ubi inveniret obsonia pingua unde saturaretur. Si hoc crediderimus, digni sumus qui ista audiamus. Ergo aliquid spiritale debemus intelligere. Habet quamdam pinguedinem anima nostra. Est quædam saturitas pinguis sapientiæ. Sapientia enim ista animæ quæ carent, marcescunt; et omnino ita exiles fiunt, ut in omnibus bonis operibus cito deficiant. Quare cito deficiunt in omnibus bonis operibus? Quia non habent pinguedinem saturitatis suæ. Audi Apostolum dicentem de pingui anima, præcipientem ut quisque bene operetur. Quid ait? « Hilarem datorem diligit Deus³. » Pinguis anima unde esset pinguis, nisi a Domino saturaretur? Et

¹ Matth. v, 45. — ² Psal. LXII, 6. — ³ 1 Cor. ix, 7.

tamen quantumlibet hic sit pinguis, quid erit in illo futuro sæculo, quo nos pascet Deus? Interim in hac peregrinatione, quid erimus tunc, nec dici potest. Et fortasse ipsam saturitatem optamus hic, quando levamus manus nostras, ubi pinguedine sic saturabimur, ut omnino omnis indigentia nostra intereat, et nihil desideremus: quia totum præsto nobis erit, quidquid hic desideramus, quidquid hic pro magno amamus. Jam patres nostri mortui sunt; Deus autem vivit: non hic potuimus semper habere patres; ibi autem semper habebimus vivum unum Patrem, habentes patriam nostram: quæcumque terrena est, semper ibi esse non possumus; et necesse est ut alii nascantur, et ad hoc nascantur filii civium illorum, ut excludant inde parentes suos. Ad hoc enim nascitur puer, ut dicat majori: Quid hic agis? Necesse est ut qui succedunt et qui nascuntur, excludant eos qui se præcesserunt. Ibi omnes pariter vivemus: non ibi erit successor, quia nullus decessor. Qualis illa patria? Sed divitias hic amas? Ipse Deus tibi erit divitiæ tuæ. Sed amas fontem bonum? Quid præclarius illa sapientia? quid lucidius? Quidquid hic potest amari, pro omnibus tibi erit qui fecit omnia, « Tanquam » adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labia » exultationis laudabunt nomen tuum. » In hac eremo, in nomine tuo levabo manus meas: impleatur anima mea tanquam adipe et pinguedine: « Et labia exultationis » laudabunt nomen tuum. » Modo enim oratio, quandiu sitis: cum sitis transierit, transit oratio, et succedit laudatio. « Et labia exultationis laudabunt nomen tuum. »

XV. « Si memoratus sum tui super stratum meum, in » diluculis meditabar in te: quia factus es adjutor meus¹. » Stratum suum quietem suam dicit. Quando aliquis quietus est, memor sit Dei; quando aliquis quietus est, non

¹ Psal. LXII, 7, 8.

per quietem dissolvatur et obliuiscatur Deum : si memor est Dei quando quietus est, in actionibus suis in Deum meditatur. Diluculum enim dixit actiones, quia omnis homo diluculo incipit aliquid agere. Quid ergo dixit? « Si memor fui tui in strato meo, et in diluculis medita- » bar in te. » Si ergo non fui memor in strato meo, et in diluculo non meditabar in te. Qui quando otiosus est non cogitat Deum, in actionibus suis cogitare potest Deum? Qui autem memor ejus est quando quietus est, in ipso meditatur cum agit, ne in actione deficiat. Ideo quid adjecit? « Et in diluculis meditabar in te : quia factus es ad- » jutor meus. » Etenim nisi Deus adjuvet bona opera nostra, impleri a nobis non possunt. Et digna debemus operari, id est, tanquam in luce, quando Christo demonstrante operamur. Quicumque operatur mala, in nocte operatur, non in diluculo; Apostolo dicente: « Qui » inebriantur, nocte inebriantur; et qui dormiunt, nocte » dormiunt : nos qui diei sumus, sobrii simus¹. » Hortatur nos ut secundum diem ambulemus honeste : « Sicut » in die, inquit, honeste ambulemus². » Et iterum, « Vos, » inquit, filii lucis estis, et filii diei; non sumus noctis » neque tenebrarum³. » Qui sunt filii noctis, et filii tenebrarum? Qui omnia mala operantur. Usque adeo filii noctis sunt, ut timeant videri quæ operantur : et quæ publice operantur mala, ideo publice operantur, quia multi illa operantur : quæ pauci operantur, in abscondito operantur; qui autem talia publice operantur, sunt quidem in luce solis, sed in tenebris cordis. Nemo ergo in diluculo operatur, nisi qui in Christo operatur. Sed qui otiosus memor est Christi, in ipso meditatur in omnibus actionibus suis, et est illi adjutor in bono opere, ne per infirmitatem suam deficiat.

¹ 1 Thess. v, 7, 8. — ² Rom. xiii, 13. — ³ 1 Thess. v, 5.

« Si memoratus sum tui super stratum meum, in diluculis » meditabar in te : quia factus es adjutor meus. »

XVI. « Et in velamento pennarum tuarum exultabo. » Hilaresco in bonis operibus, quia super me est velamen pennarum tuarum. Si me non protegas, quia pullus sum, milvus me rapiet. Dicit enim quodam loco ipse Dominus noster ad Jerusalem quamdam civitatem illam, ubi crucifixus est : « Jerusalem, inquit, Jerusalem, quoties volui » filios tuos congregare, tanquam gallina pullos suos, et » noluisti¹? » Parvuli sumus : ergo protegat nos Deus sub umbraculo alarum suarum. Quid cum majores facti fuimus? Bonum est nobis ut et tunc protegat nos, ut sub illo majore semper nos pulli simus. Semper enim ille major est, quantumcumque creverimus. Nemo dicat : Protegat me, cum parvulus sum : quasi aliquando ad tantam magnitudinem possit pervenire, quæ sibi sufficiat. Sine protectione Dei nihil es. Semper ab illo protegi velimus : tunc semper in illo magni esse poterimus, si semper sub illo parvuli simus. « Et in velamento pennarum » tuarum exultabo. »

XVII. « Agglutinata est anima mea post te². » Videte desiderantem, videte sitientem, videte quomodo hæret Deo. Nascatur in vobis iste affectus. Si jam germinat, compluatur et crescat : perveniat ad tale robur, ut et vos dicatis ex toto corde, « Agglutinata est anima mea post te. » Ubi est ipsum gluten? Ipsum gluten charitas est. Charitatem habe, quo glutine agglutinetur anima tua post Deum. Non cum Deo, sed post Deum; ut ille præcedat, tu sequaris. Qui enim voluerit Deum antecedere, consilio suo vult vivere, et non vult sequi præcepta Dei. Propterea et Petrus repulsus est, quando voluit consilium dare Christo passuro pro nobis. Adhuc enim infirmus erat Petrus, et

¹ Matth. xxiii, 37. — ² Psal. lxii, 9.

quanta utilitas esset generis humani in sanguine Christi, non noverat : Dominus autem qui venerat redimere nos, et dare pretium pro nobis sanguinem suum, cœpit prædicare passionem suam. Expavit Petrus quasi moriturum Dominum, quem volebat hic semper vivere quomodo illum videbat ; quia carnalibus oculis deditus, carnali affectu circa Dominum tenebatur ; et ait illi : « Absit a te, » Domine, propitius esto tibi. » Et Dominus : « Redi post me, Satanas ; non enim sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum¹. » Quare, quæ sunt hominum ? Quia antecedere me vis, redi post me, ut sequaris me : ut jam sequens Christum diceret : « Agglutinata est anima mea post te. » Merito annectit, « Me suscepit dextera tua. » Agglutinata est post te anima mea, me suscepit dextera tua. » Dixit hoc Christus in nobis : id est, in homine quem gestabat pro nobis, quem offerebat pro nobis, dixit hoc. Dicit hoc et Ecclesia in Christo, dicit in capite suo : quia et ipsa passa est hic persecutiones magnas, et singillatim etiam modo patitur. Quis enim pertinens ad Christum, non variis tentationibus agitur, et quotidie agit cum illo diabolus et angeli ejus, ut pervertatur qualibet cupiditate, qualibet suggestionem, aut promissione lucri vel terrore damni, vel promissione vitæ, vel terrore mortis, aut alicujus potentis inimicitis, aut alicujus potentis amicitis ? Omnibus modis instat diabolus, quemadmodum dejiciat : et in persecutionibus vivimus, et habemus perpetuos inimicos, diabolum et angelos ejus : sed non timeamus. Sic sunt diabolus et angeli ejus, quasi milvi : sub illius gallinæ alis simus, et non nos potest contingere. Gallina enim quæ nos protegit, fortis est. Infirmus est propter nos : sed fortis est in se Dominus noster Jesus Christus, ipsa sapientia Dei. Ergo dicit hoc et Ecclesia :

¹ Matth. xvi, 22, 23.

« Agglutinata est anima mea post te, me suscepit dextera tua. »

XVIII. « Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam¹. » Quid mihi fecerunt qui quæsierunt animam meam perdere ? Utinam quærerent animam meam, ut crederent mecum : sed quæsierunt animam meam ut perderent me. Quid facturi ? Non enim rapturi erant gluten, quo adhæsit anima mea post te. « Quis enim nos separabit a charitate Christi ? tribulatio ? an angustia ? an persecutio ? an fames ? an nuditas ? an gladius ? Dextera tua suscepit me². » Ergo propter illud gluten, et propter potentissimam dexteram tuam, « In vanum quæsierunt animam meam. » Quotquot persecuti sunt, vel persequi cupiunt Ecclesiam, potest de his hoc intelligi : maxime hoc tamen accipiamus de Judæis, qui quæsierunt animam Christi perdere, et in ipso capite nostro quod crucifixerunt, et in Discipulis ejus, quos postea persecuti sunt. « Quæsierunt animam meam. Introibunt in inferiora terræ. » Terram perdere noluerunt, ut crucifigerent Christum : in inferiora terræ ierunt. Quæ sunt inferiora terræ ? Terrenæ cupiditates. Melius est carne ambulare super terram, quam cupiditate ire sub terram. Omnis enim qui contra salutem suam cupit terrena, sub terra est : quia terram sibi præposuit, terram super se posuit, et se subter fecit. Illi ergo timentes terram perdere, quid dixerunt de Domino Jesu Christo, cum viderent multas turbas ire post illum, quia mirabilia faciebat ? « Si illum dimiserimus vivum, venient Romani, et tollent nobis et locum et gentem³. » Timuerunt perdere terram, et ierunt sub terram : accidit eis et quod timuerunt. Nam ideo voluerunt Christum occidere, ne terram perderent ; et ideo terram perdiderunt, quia Christum occiderunt.

¹ Psal. lxii, 10. — ² Rom. viii, 35. — ³ Joan. xi, 48.

Occiso enim Christo, quia dixerat illis ipse Dominus : « Auferetur a vobis regnum, et tradetur genti facienti » justitiam¹ : » secutæ sunt illos magnæ calamitates persecutionum : vicerunt illos imperatores romani, et reges Gentium : exclusi sunt de ipso loco ubi crucifixerunt Christum, et modo locus ille plenus est laudatoribus Christianis, nullum Judæum habet; caruit inimicis Christi, impletus est laudatoribus Christi. Ecce perdidierunt a Romanis locum, quia Christum occiderunt, qui propterea occiderunt, ne locum a Romanis perderent. Ergo, « In- » troibunt in ima terræ. »

XIX. « Tradentur in manus gladii². » Revera sic illis visibiliter contigit, expugnati sunt irruentibus hostibus. « Partes vulpium erunt. » Vulpes dicit reges sæculi, qui tunc fuerunt quando debellata est Judæa. Audite ut noveritis et intelligatis, quia ipsos dicit vulpes. Herodem regem ipse Dominus vulpem appellavit : « Ite, inquit, et » dicite vulpi illi³. » Videte et attendite, fratres mei : Christum regem habere noluerunt, et partes vulpium facti sunt. Quando enim Pilatus præses in Judæa legatus occidit Christum ex vocibus Judæorum, dixit ipsis Judæis : « Regem vestrum crucifigam? Quia dicebatur rex Judæorum, et verus rex ipse. Et illi repellentes Christum, dixerunt : « Nos non habemus regem nisi Cæsarem⁴. » Rejecerunt agnum, elegerunt vulpem : merito partes vulpium facti sunt.

XX. « Rex vero : » ideo ita positum est, quia illi vulpem elegerunt, regem vero noluerunt. « Rex vero : » id est, verus rex, cui titulus inscriptus est, quando passus est. Nam Pilatus hunc titulum super caput ejus inscriptum posuit, « Rex Judæorum, » hebræa lingua, græca et latina, ut omnes qui transirent legerent gloriam regis, et

¹ Matth. xxi, 43. — ² Psal. lxxii, 11. — ³ Luc. xiii, 32. — ⁴ Joan. xix, 15.

ignominiam ipsorum Judæorum, qui rejicientes verum regem, elegerunt vulpem Cæsarem. « Rex vero lætabitur » in Deo. Illi facti sunt partes vulpium : « Rex vero lætabitur in Deo. » Quem sibi visi sunt quasi superasse cum crucifigerent, tunc crucifixus fudit pretium, quo emit orbem terrarum. « Rex vero lætabitur in Deo : laudabitur » omnis qui jurat in ipso¹. » Quare, « Laudabitur omnis » qui jurat in ipso? » Quia sibi elegit Christum, non vulpem : quia quando illi Judæi insultaverunt, tunc dedit ille unde redimeremur. Ad ipsum ergo pertinemus, qui nos redemit, qui pro nobis mundum vicit, non armato milite, sed irrisa cruce. « Rex vero lætabitur in Deo : laudabitur omnis qui jurat in ipso. » Quis jurat in eo? Qui pollicetur ei vitam suam, qui vovet illi et reddit, qui fit Christianus : hoc est quod ait : « Laudabitur omnis qui » jurat in ipso. Quoniam oppilatum est os loquentium » iniqua². » Quanta iniqua locuti sunt Judæi? Quanta mala dixerunt, non solum Judæi, sed et omnes qui propter idola Christianos persecuti sunt? Quando sæviebant in Christianos, putabant quod possent finire Christianos : cum putabant quod possent finire, Christiani creverunt, et ipsi finiti sunt. « Oppilatum est os loquentium iniqua. » Nemo audet modo publice loqui contra Christum, jam omnes timent Christum. « Quoniam oppilatum est os loquentium iniqua. » Quando in infirmitate Agnus erat, etiam vulpes audebant contra Agnum. Vicit Leo de tribu Juda³, et siluerunt vulpes : « Quoniam oppilatum est os » loquentium iniqua. »

¹ Psal. lxxii, 12. — ² Ibid. — ³ Apoc. v, 5.